

JAUNIEŠU IDEJAS EIROPAS POLITIKĀM

IEVADS

Projekta mērķis ir sagatavot tādu idejas piedāvājumu, kurš aktuāls jauniešiem Latvijā un Eiropā, kurš ir politiski aktuāls un īstenojams, sadarbojoties ar dažādām institūcijām.

Situācijas izvērtējums

Eiropas Savienības (ES) prioritātes no 2025. gada ir noteiktas vairākos stratēģiskos dokumentos, kas atspoguļo ES institūciju kopējo redzējumu par nākotnes attīstību. Eiropas Padome 2024. gada jūnijā apstiprināja stratēģisko programmu, kas nosaka trīs galvenos virzienus:

1. **Brīva un demokrātiska Eiropa.** Šis virziens ietver demokrātijas, tiesiskuma un cilvēktiesību aizsardzību Eiropas Savienības iekšpolitikā un ārpolitikā.
2. **Spēcīga un droša Eiropa.** Šis virziens ietver atbalstu Ukrainai, aizsardzības spēju stiprināšanu, sadarbību ar NATO un migrācijas pārvaldību.
3. **Plaukstoša un konkurētspējīga Eiropa.** Šis virziens ietver vienotā tirgus padziļināšanu, zaļo un digitālo pārkārtošanos, inovāciju veicināšanu un stratēģisko piegādes ķēžu drošību (Eiropas Savienības Padome Stratēģiskā programma 2024. - 2029. 2024)

Ņemot vērā Latvijas ģeopolitisko stāvokli un ekonomiskās intereses, Latvijai īpaši būtiskas ir šīs prioritātes:

1. **Drošība** - ES aizsardzības spēju stiprināšana un atbalsts Ukrainai.
2. **Ekonomika.** Investīcijas zaļajā un digitālajā pārkārtošanās procesā veicina Latvijas ekonomikas attīstību un konkurētspēju.
3. **Atbalsts pētniecībai un inovācijām** sniedz iespējas Latvijas uzņēmumiem un zinātniekiem.
4. **Migrācijas politikas attīstība.** ES migrācijas politikas attīstība ietekmē arī Latvijas robežu drošību un sabiedrības integrāciju (ES drošība un aizsardzība: Padome nosaka piecas galvenās prioritātes 2024)

Jaunieši ir sabiedrības daļa, kas tieši saistīta ar Eiropas Savienības nākotni. Erasmus+ programma, kas ir viena no Eiropas Savienības (ES) galvenajām izglītības, apmācību, jaunatnes un sporta atbalsta iniciatīvām, dod jauniešiem iespēju aktīvi iesaistīties ES jaunajās prioritātēs. Programma *Erasmus+* (2021-2027) sniedz iespēju jauniešiem vecumā no 13 līdz 30 gadiem, jaunatnes darbiniekiem un citām personām, kas iesaistītas darbā ar jaunatni, iegūt jaunas kompetences un pieredzi, veicināt sociālo iekļaušanu, līdzdalību, radošumu un inovatīvas pieejas organizāciju un politikas līmenī jaunatnes jomā (Par programmu, mērķiem, dalībniekiem 2021).

Erasmus+ ir Eiropas Savienības mobilitātes programma, kura dod iespēju jauniešiem, skolotājiem, studentiem un organizācijām piedalīties mobilitātes projektos, veicinot cilvēku prasmes, personīgo un profesionālo izaugsmi, veidojot saliedētāku Eiropas sabiedrību. Programmas ietvaros jauniešiem ir iespēja piedalīties izglītību veicinošos projektos, dažādās apmācībās, jaunatnes darbā un sportu veicinošās aktivitātēs. Erasmus+ programma piedāvā iespējas jaunatnei, piemēram, studentu apmaiņas programmas, profesionālās prakses, skolotāju apmācības un citas iespējas. Šī programma ir unikāla ar to, ka tā ir pieejama dažādām vecuma grupām un profesiju nozarēm, sākot ar skolēniem un studentiem, līdz pat jaunatnes darbiniekiem, skolotājiem un sporta organizācijām. Programma ir vērsta uz dažādiem aspektiem kā **iekļaušana un daudzveidība, digitālā transformācija, vides aizsardzība un līdzdalība demokrātiskajos procesos.** (Programmas Erasmus+ vadlīnijas 2017)

Ikdienā, diskutējot ar vienaudžiem, tika pamanīta **pētāmā problēma** – daudzi jaunieši nevēlas izmantot programmas Erasmus+ piedāvātās iespējas, jo programmas prioritātes ne vienmēr pielāgotas jauniešu vajadzībām un interesēm. Kā arī, daudzu Latvijas jauniešu vidū valda stereotipi un aizspriedumi par Eiropas vērtībām un par sociāli nozīmīgām tēmām (Īsteno projektu “Vienoti pret neiecietību” 2020). Latvijas Cilvēktiesību centrs sadarbībā ar ekspertiem no biedrības “Līdzdalības platforma” ir īstenojuši Rīgas Domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta līdzfinansēto projektu “Vienoti pret neiecietību.” Publiskotā informācija par neiecietību liecina par to, ka jauniešiem jāveido dziļāka izpratne par dažādiem tolerances un cilvēktiesību jautājumiem, vienlaikus mazinot stereotipus un aizspriedumus, kā arī veicinot to saliedētību un savstarpējo komunikāciju (Īsteno projektu “Vienoti pret neiecietību” 2020). Programma Erasmus + piedāvā plašas iespējas dažādu vecumu personām gan grupās, gan individuāli (Applying by yourself for Erasmus+ 2024), taču daudzi to neizmanto arī tāpēc, ka finansējums projektos nesedz pilnīgi visus nepieciešamos izdevumus, nepieciešams dalībnieku līdzfinansējums, ko daudzi jaunieši nevar atļauties.

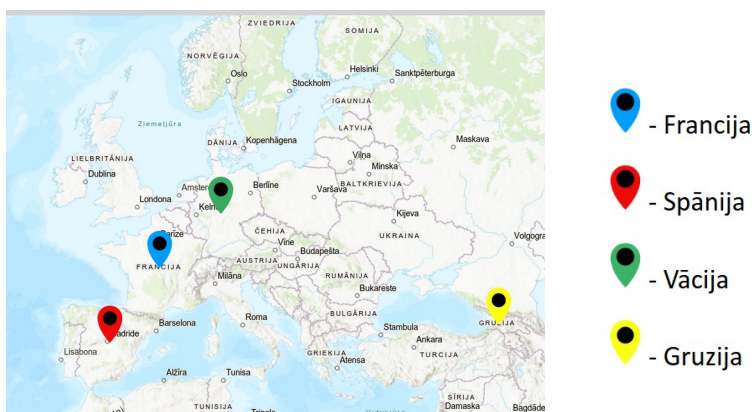
Pētāmais jautājums jeb **ideja diskusijām** ir, kā Erasmus+ programmas prioritātes varētu tikt pilnveidotas, lai labāk atbilstu jauniešu vajadzībām un interesēm?

Lai rastu atbildi uz pētāmo jautājumu un atklātu diskusiju ideju, tika izvirzīti **uzdevumi**:

1. Analizēt literatūru un dokumentus par programmu Erasmus+ un tās prioritātēm.
2. Izstrādāt pētījuma instrumentus – Latvijas iedzīvotāju aptaujas anketu un intervijas jautājumus.
3. Noskaidrot sabiedrisko domu ar aptaujas palīdzību un nozares speciālistu viedokļus ar intervijas palīdzību.
4. Analizēt novērojumus un iegūto informāciju.
5. Izdarīt secinājumus un, balstoties uz pētījuma rezultātiem, izstrādāt ieteikumus.

Īss literatūras apskats

Jaunieši no Latvijas aktīvi piedalās dažādos Erasmus+ programmas projektos. Pēc JSPA (Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra) datiem vispopulārākā valsts, uz kuru Erasmus+ starptautiskajā mobilitātē ārpus Eiropas Savienības vēlas doties Latvijas augstskolu studenti un personāls, ir Gruzija (2023 kopsavilkums 2024). Eiropas Savienības robežās populārākās izvēlētas valstis ir Spānija, Francija un Vācija (skatīt 2. attēlu).

1. attēls. Populārākās valstis, uz kurām Erasmus+ starptautiskajā mobilitātē ārpus Eiropas vēlas doties Latvijas augstskolu studenti un personāls (izstrādājuši autori, izmantojot www.arcgis.com, 2025)

Tomēr dalībnieku pieredze atklāj ne tikai iespējas, bet arī izaicinājumus. Pēc JSPA datiem, 2023. gadā, Erasmus+ projektos piedalījās vairāk nekā 4000 Latvijas jauniešu, no kuriem aptuveni ceturtdaļa bija ar ierobežotām iespējām. Starp tiem populārākās aktivitātes ir jauniešu apmaiņas programmas un starptautiskās prakses programmas (2023 kopsavilkums 2024).

Starp izaicinājumiem var izcelt trīs punktus: informācijas trūkums, valodas barjera un finansiālās grūtības.

Informācijas trūkuma dēļ daudzi jaunieši no Latvijas nezin par iespējām, kuras piedāvā Erasmus+ programma. Viņiem trūkst zināšanu par to, kā pieteikties projektiem.

Finansiālās grūtības ir problēma jauniešiem no lauku reģioniem vai trūcīgām ģimenēm, jo ne vienmēr projektā paredzēts apmaksāt dalībnieku ceļa un dzīvošanas izdevumus.

Nākamais, ne mazāk svarīgs izaicinājums ir **valodas barjera**, kura ietekmē jauniešu vēlmi piedalīties starpkultūru projektos.

Latvijas jauniešu dalību dažādos Erasmus+ programmas projektos, iespējams, ietekmē arī militārās drošības uztvere. "...21. gadsimta mainīgā drošības vide ir veicinājusi nemitīgas izmaiņas militārās drošības sektorā, kur starpvalstu kari tās klasiskā izpratnē ir papildināti ar terorisma draudiem, kā arī konflikta eskalāciju, kam grūti noteikt robežas" (Ceple, Otzulis 2021).

Tomēr, ir arī pozitīvie faktori, piemēram, starpkultūru pieredze, personīgā izaugsme, sociālo prasmju veidošana un karjeras iespēju uzlabošana. Šie visi faktori veido jauniešu individuālo pieredzi, kura viņiem būs vērtīga nākotnē, tostarp karjerā.

NOVĒROJUMU, APTAUJAS ANKETAS UN INTERVIJU APKOPOJUMS/REZULTĀTI UN TO ANALĪZE

Lai sasniegtu mērķi un izpildītu izvirzītos uzdevumus, projekta autori datu ieguvei izmantoja anketēšanu (skatīt 1. pielikumu), apkopoja literatūras datus un interneta avotos pieejamos resursus, veidoja kartoshēmu, izveidoja interviju ar interesējošiem jautājumiem (skatīt 2. pielikumu) un intervēja nozares speciālistus - asoc. prof., Latvijas Universitātes Eksakto zinātņu un tehnoloģiju fakultātes Ģeogrāfijas nodaļas studiju programmas direktori Elīnu Apsīti – Beriņu (skatīt 3. pielikumu), projektu vadītāju, Ludzas novada Bērnu un jauniešu centra direktori Natāliju Losāni (skatīt 4. pielikumu), Aivaru Bačkuru, Dagdas jaunatnes lietu speciālistu (skatīt 5. pielikumu) un Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskolas projektu vadītāju Māri Igavenu. Intervijas rezultātā noskaidrota nozares speciālistu pieredze saistībā ar projektu organizēšanu, ieteikumi/papildinājumi Erasmus+ projektiem un programmas ietekme uz jauniešiem. Interviju dati tika interpretēti, lai gūtu skaidrāku izpratni, kāda ir Erasmus+ programmas nozīme jauniešu dzīvē.

Aptaujas jautājumos tika ietvertas tēmas par Erasmus+ programmas priekšrocībām, trūkumiem, ieteikumiem un tās iespējamajiem uzlabojumiem.

Novērojumu analīzē izmantota viena no šī projekta autoriem, Kārsavas vidusskolas 11. klases skolnieka Mareka Punana personīgā pieredze vairākos Erasmus+ programmas projektos.

Novērojumu analīze

Dalība Erasmus+ programmā ir bijusi nozīmīga pieredze profesionālajā un personīgajā izaugsmē. Dalība projektos Latvijā, Polijā un Bulgārijā Marekam ir sniegusi iespēju attīstīt svešvalodu zināšanas, paplašināt redzeslauku un pilnveidot starpkultūru prasmes - spējas un zināšanas, kas ļauj efektīvi komunicēt, sadarboties un mijiedarboties ar cilvēkiem no dažādām kultūrām. Starpkultūru prasmes ir īpaši svarīgas mūsdienu globālajā pasaulē, kur bieži nākas strādāt un dzīvot daudzveidīgā vidē, saprast dažādu kultūru vērtības, tradīcijas un uzvedības normas, būt iecietīgiem pret citu uzskatiem un dzīvesveidu, iejusties citu cilvēku skatījumā un saprast viņu perspektīvu. Dalība Erasmus+ programmā tāpat attīstīja tādu starpkultūru prasmi kā verbālās un neverbālās saziņas spējas, piemēram, spēju pielāgot valodu un žestus dažādām kultūrām. Spēja ātri pielāgoties jaunai kultūras videi un mainīgām situācijām, spēja atrisināt neskaidrības vai domstarpības, kas rodas kultūru atšķirību dēļ, prasme efektīvi sadarboties ar cilvēkiem no dažādām kultūrām, pielāgojot savu uzvedību un domāšanas veidu, kritiska domāšana, kas palīdz atbrīvoties no maldīgiem pieņēmumiem par citām kultūrām – šīs starpkultūru prasmes ir veicinājušas spēju strādāt starptautiskās komandās un sadarboties ar cilvēkiem no dažādām valstīm.

Mareks ir piedalījušies vairākos Erasmus+ projektos, kas aptvēra dažādas tēmas, tostarp vide un klimata pārmaiņu mazināšana, ilgtspējīga attīstība un līdzdalība demokrātiskajos procesos.

Starpkultūru pieredze, pēc Mareka domām, bija viens no vissvarīgākajiem ieguvumiem no Erasmus+ projektiem, jo tā veicināja izpratni par citu valstu kultūrām un to tradīcijām. Projektos bieži vien nācās sadarboties komandās ar dažādu valstu pārstāvjiem, kas, savukārt, palīdzēja attīstīt komunikācijas prasmes un spēju pielāgoties dažādām situācijām. Dalība Erasmus+ projektos būtiski uzlaboja svešvalodu prasmes, jo projekta laikā visi dalībnieki savstarpēji sarunājās angļu valodā, kā arī bija iespēja attīstīt citas svešvalodu prasmes, piemēram, poļu valodas un itāļu valodas prasmes.

Erasmus+ projektos īpaši jāizceļ sociālo mijiedarbību, jo projektu laikā izveidojās ilgstoši draudzības un profesionālie kontakti ar jauniešiem un organizatoriem no dažādām valstīm.

Mareks atzīmē, ka darbība Erasmus+ projektos nav bijusi bez izaicinājumiem. Viena no grūtībām bija adaptācija jaunā vidē, taču, ar mērķtiecīgu pieeju tas tika pārvarēts.

Tiek izcelti neparedzēti izaicinājumi un situācijas, kuras ietekmēja skatu uz dažiem konkrētajiem projektiem. Vienā no projektiem nebija apmierinoši dzīvošanas apstākļi, un tas netika norādīts pieejamajā informācijā par projektu. Tas radīja zināmu diskomfortu visa projekta laikā priekš visiem dalībniekiem. Citā projektā, kurā piedalījās darba viens no autoriem, netika skaidri norādīta projekta mērķauditorija, kam, savukārt, sekas bija aktivitāšu neatbilstība dalībnieku interesēm un vajadzībām.

Apkopojot savu pieredzi, Mareks Punans secina, ka dalība Erasmus+ projektos ir sniegusi vērtīgu ieguldījumu personīgajā attīstībā un profesionālajā izaugsmē. Iespaidi ir spilgti, pieredze ir vērtīga. Tā ir devusi iespēju izprast Erasmus+ programmas prioritāšu nozīmīgumu un to ietekmi uz jauniešu dzīvi, tostarp, šī pieredze sniedz iespēju identificēt dažus ieteikumus, kas varētu uzlabot turpmāko Erasmus+ programmas kvalitāti nākotnē.

Aptaujas anketas rezultātu analīze

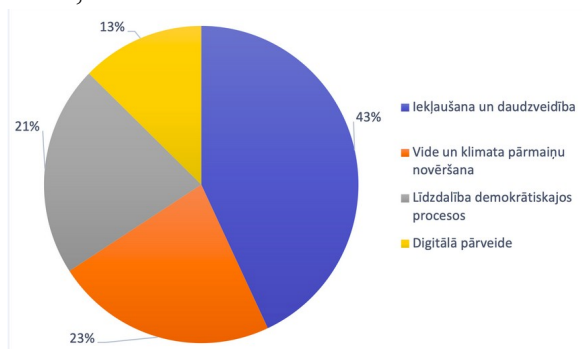
Kopā aptaujā piedalījās 237 respondenti. Analizējot aptaujas rezultātus pēc Venna jeb kopu diagrammas, kura attēlo visas iespējamās loģiskās attiecības starp galīga skaita kopām (Morales 2022), principiem, izkristalizējās respondenta tēls (skatīt 2. attēlu).

Sieviete
Latviete
No Latgales
13 – 17 gadi
Vidējā izglītība
Dzīvo kopā ar vecākiem
Nav bērnu
Mācās
Nav piedalījusies Erasmus+ programmas projektos
Kā saistošāko programmas Erasmus+ projektu prioritāti min iekļaušanu un dažādību
Vēlētos piedalīties kādā no Erasmus+ programmas projektiem
Kā visvērtīgāko Erasmus+ programmas potenciālo ieguvumu uzskata valodas prasmju uzlabošanu

2. attēls. Aptaujas respondenta tēls (izstrādājuši autori, 2025)

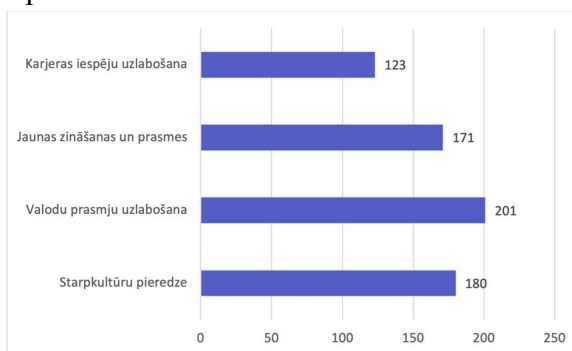
Vislielākais uzsvars no programmas Erasmus+ projektu prioritātēm, pēc respondentu viedokļa, tika likts uz iekļaušanu un dažādību (43%), pēc tam seko vide un klimata pārmaiņu mazināšana (23%) un dalība demokrātiskajos procesos (21%). Kas attiecas uz digitālo pārveidi, tā

tika minēta vien 13% gadījumu (skatīt 3. attēlu). Aptaujas rezultāti apstiprina, ka jaunieši ļoti augstu vērtē **iekļaušanu un dažādību**, kas nozīmē, ka jaunatnei ir vēlme iesaistīties sociālajos projektos. Pamatojumā tika minēts, ka tā veicina vienlīdzīgas iespējas visiem programmas dalībniekiem, sekmē to izaugsmi un rada vidi, kurā ikviens var attīstīties.

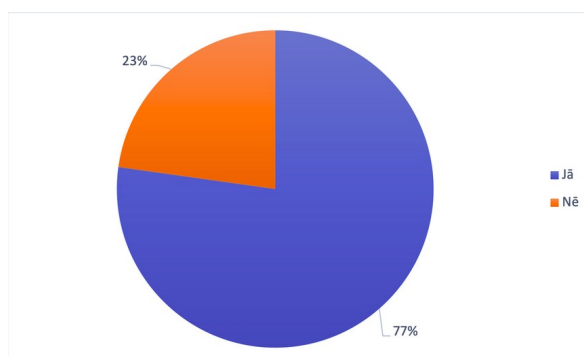
3. attēls. Viedoklis par to, kuras programmas Erasmus+ galvenās prioritātes visnozīmīgāk ietekmē dalībnieku izaugsmi (izstrādājuši autori, 2025)

Aptaujas respondenti par visvērtīgākajiem Erasmus+ programmas ieguvumiem uzskata valodas prasmju uzlabošanu (201 atbilde) un starpkultūru pieredzi (180 atbildes). Arī tika uzsvērti jaunu zināšanu un prasmju iegūšana (171 atbilde) un karjeras perspektīvu uzlabošana (123 atbildes) (skatīt 4. attēlu). Šie rezultāti apstiprina Erasmus+ programmas nozīmīgumu jauniešiem attiecībā uz viņu vispārēju personīgo un profesionālo attīstību.

4. attēls. Viedoklis par to, kādi ir galvenie ieguvumi jauniešiem no Erasmus+ projektiem (izstrādājuši autori, 2025)

77% aptaujas respondentu izteica aktīvu interesi piedalīties Erasmus+ projektos, savukārt 23% norādīja, ka viņi nevēlas piedalīties Erasmus+ programmā (skatīt 5. attēlu). Autori uzsver, ka šie skaitļi pierāda programmas paplašināšanas un popularizēšanas iespēju.

5. attēls. Respondentu procentuālais sadalījums pēc tā, vai vēlētos piedalīties Erasmus+ projektā (izstrādājuši autori, 2025)

Analizējot un apkopojot atbildes uz jautājumu par to, kas pēc respondentu domām Erasmus+ programmā būtu jāuzlabo, lai tā labāk atbilstu jauniešu vajadzībām un interesēm, redzams, ka liela daļa respondentu iesaka tādus programmas uzlabojumus kā **projektu skaita un pieejamības palielināšana, projektu sociālo un vecuma grupu paplašināšana un lielāka informācijas pieejamība par pieteikšanos projektos.**

Interviju analīze

Intervijā tika iekļauti jautājumi saistībā ar programmas piedāvātajām iespējām, programmas trūkumiem un tās ietekmi uz jauniešu dzīvi.

Uz jautājumu “Kā Jūs raksturotu Erasmus+ programmas galvenās prioritātes un to ietekmi uz jauniešu izaugsmi?” ir sniegta atbilde, ka Erasmus+ programmas prioritātes veicina vienlīdzīgas iespējas, īpaši jauniešiem ar īpašām vajadzībām, dod iespēju apgūt mūsdienīgas tehnoloģijas, mudina jauniešus rīkoties videi draudzīgāk un veicina demokrātijas vērtību stiprināšanu. Programma ietekmē jauniešus pozitīvi, dodot tiem starpkultūru komunikācijas iespējas, pašapziņas celšanu, svešvalodu prasmju attīstību, izglītību un prasmes nākotnes karjerai.

Uz jautājumu “Kādi faktori, Jūsaprāt, visvairāk ietekmē jauniešu pozitīvo pieredzi Erasmus+ projektos?” Natālija Losāne atbild, ka jauniešu pieredze projektā ir atkarīga no projektu īstenotājiem. Projektā svarīgākie faktori ir “skaidri mērķi un uzdevumi, efektīva komunikācija pirms projekta, savlaicīga informācija par praktiskajiem jautājumiem (transporta, izmitināšana, finanses), organizatori un mentori ar augstu atbildības sajūtu un zināšanām jaunatnes jomā”, norāda Natālija Losāne. Kopīga starpkultūru pieredzes apmaiņa starp dalībniekiem un jauniešu iesaiste dažādās kopīgās aktivitātēs. Savukārt, kā norāda Aivars Bačkurs, svarīgi jau sākumā just motivāciju un izvēlēties interesēm atbilstošu projektu.

Uz jautājumu “Vai esat saskāries ar situācijām, kad jauniešu pieredze projektos nebija apmierinoša? Kādi tam bija iemesli?” Natālija Losāne raksta, ka ir bijis gadījums, kad projektam trūka kvalitatīvas plānošanas, saistībā ar mazu pieredzi no organizatoru puses. Tajā projektā Natālija Losāne nebija no uzņemošās organizācijas puses, taču kā risinājumu viņa piedāvā pieredzējušu vadītāju pieteikšanu un labās prakses pārņemšanu. Dagdas jaunatnes lietu speciālists Aivars Bačkurs norāda, ka vairākas reizes projektu dalībnieki nebija apmierināti ar dzīvošanas apstākļiem, bet ne reizi ar programmas saturu, aktivitātēm, saskarsmi. Iemesls neapmierinātībai ir tas, ka izvirzītās jaunieša prioritātes jau sākotnēji nebija vērstas uz izglītību vai attīstību projekta ietvaros, bet gan uz kvalitatīvu brīvā laika pavadīšanu. Risinājumi ir vairāki. Runājot ar projekta partneri un ar jauniešiem, var panākt kompromisu. Elīna Apsīte – Beriņa atzīmē, ka jauniešu pieredze ir gadījusies arī negatīva. Galvenokārt, iemesls ir kultūršoks, ilgas pēc mājām, neuzņemoša dalībvalsts, slikta mācību pieredze vai valodu grūtības, katram jauniešim šie iemesli ir dažādi. Risinājumi ir jārod uzņemošajai dalībvalstij, aktīvistiem ir jāintegrē idejas par labu uzņemšanu, jāaktualizē problēmas un jārod risinājumi, pie kuriem jāstrādā it visiem iedzīvotājiem, īpaši skolotājiem, pasniedzējiem, skolēniem un studentiem, lai viesis justos uzņemti un gaidīti.

Uz jautājumu “Kā Jūs vērtējat jauniešu sagatavotību dalībai Erasmus+ projektos? Kas, Jūsaprāt, būtu jāuzlabo?” Intervējamie atbild, ka jauniešu sagatavotību projektiem vērtē labi, jo ar jauniešiem, ar kuriem viņi sadarbojas, ir izveidojusies laba saskarsme, jo jaunieši ir motivēti darboties. Dažreiz valodas barjera ierobežo jauniešu aktīvu iesaistīšanos projektā, dažreiz ierobežo jauniešu pieredzes trūkums sadarboties grupās. Natālija norāda: “Pirms projekta ieviešanas ir vērtīgi organizēt ievadseminārus, lai skaidri izklāstītu projekta mērķus, saturu un dalībnieku lomu.”

Uz jautājumu “Kādi uzlabojumi, Jūsaprāt, būtu nepieciešami Erasmus+ programmā, lai tā labāk atbilstu jauniešu vajadzībām un interesēm?” tika sniegta atbilde, ka vajadzētu nodrošināt vieglāku piekļuvi projektos tiem jauniešiem, kuri nāk no lauku reģioniem, sociāli nelabvēlīgas vides, vai cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, kā arī vajadzētu piedāvāt lielāku finansiālo atbalstu, lai varētu segt pilnu ceļu un dzīvošanas apmaksu. Vēlams vienkāršāka pieteikšanās projektos. Kā arī jāpiedāvā jauniešiem iespēju piedalīties reģionālajos projektos, kas būtu pieejami tiem, kuri nevēlas doties uz ārzemēm.

Uz jautājumu “Kā Erasmus+ pieredze ilgtermiņā ietekmē jauniešu personīgo un profesionālo izaugsmi?” tika saņemta atbilde, ka projektu pieredze jauniešiem nākotnē varētu būt noderīgāka, ja projektos veicinātu aktivitātes, kuras ļautu jauniešiem sadarboties ar pašvaldību un vietējām organizācijām.

Atbildē uz jautājumu “Kādas ir lielākās grūtības, ar kurām Jūs saskaraties, vadot Erasmus+ projektus?” Natālija Losāne norāda, ka process, kas prasa daudz laika un resursu, ir sarežģīta dokumentācijas sakārtošana. Lielas grūtības rada tādi aspekti kā nepietiekams finansējums dažādām projekta vajadzībām, kultūras vai valodas barjeras un loģistikas problēmas. Kā norāda Māris Igavens, lielākā daļa pedagogu un jauniešu uztver Erasmus kā tūrisma ceļojumus uz siltajām zemēm.

Radošā projekta autori saka **paldies asoc. prof. Elīnai Apsītei – Beriņai, Natālijai Losānei, Aivaram Bačkuram un Mārim Igavenam par atsaucību!**

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

1. Liela daļa aptaujāto cilvēku norādīja, ka Erasmus+ programma nesniedz pietiekošas izaugsmes iespējas jauniešiem, jo programmas prioritātes ne vienmēr saskan ar jauniešu vajadzībām.
2. Pēc aptaujas datiem, programmai plašāk vajadzētu aptvert dažādas sabiedrības daļas.
3. Jaunieši, kuri nāk no lauku reģioniem vai sociāli nelabvēlīgas vides, mazāk ir iesaistīti projektos informācijas trūkuma dēļ.
4. Programmas prioritātes pozitīvi ietekmē jauniešus, paplašinot to redzeslauku, attīstot to profesionālās zināšanas un iesaistot tos aktīvā sabiedriskajā dzīvē.
5. Ir atrasta atbilde uz **pētāmo jautājumu**, kā Erasmus+ programmas prioritātes varētu tikt pilnveidotas, lai labāk atbilstu jauniešu vajadzībām un interesēm. Lai palielinātos jauniešu interese par Erasmus+ programmu, vajadzētu palielināt informācijas pieejamību par programmu, būtu jāpalielina programmas finansiālais atbalsts, jāuzlabo projekta kvalitātes kontrole un jāiesaista vietējās iniciatīvas.
6. Nepietiekama kompetence no organizatoriskās puses var sekmēt jauniešu negatīvu attieksmi pret programmu kopumā.
7. Neskatoties uz izaicinājumiem, Erasmus+ programmas dalībnieki gūst vērtīgu pieredzi un prasmes, kuras var noderēt gan vietējā, gan starptautiskajā darba tirgū.

Ieteikumi Latvijas valsts Erasmus+ programmas projektu koordinātoriem

1. Lai palielinātu Latvijas jauniešu lietderīgo pieredzi Erasmus+ projektos, programmā jāiesaista vairāk vietējo iniciatīvu.
2. Palielinot Latvijas skolu skaitu, kuras sadarbotos ar Erasmus+ programmu, varētu veicināt aktīvāku jauniešu dalību Erasmus+ projektos.
3. Palielinot programmas finansiālo atbalstu, īpaši jauniešiem no nelabvēlīgas sociālās vides un jauniešiem ar ierobežotām iespējām, tas palielinātu jauniešu dalību projektos un mazinātu sociālo nevienlīdzību starp tiem.

Ar ieteikumiem iepazīstināta Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra, aizsūtot to elektroniski uz elektronisko pastu: info@jaunatne.gov.lv

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS

Publikācijas un citi materiāli

2023 kopsavilkums. (2024). [Tiešsaiste] Pieejams:
<https://jaunatne.gov.lv/wp-content/uploads/2024/03/JSPA-info-2023.pdf> (skatīts 16.02.2024.)

Ceple, R., Oztulis, V. (2021). Militārā drošība. *Latvijas iedzīvotāju subjektīvā drošības uztvere: ietekme uz drošības politikas veidošanu*. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 201. - 222. lpp.

Eiropas Savienības Padome Stratēģiskā programma 2024. - 2029. (2024). [Tiešsaiste] Pieejams:
gadam.https://www.consilium.europa.eu/lv/european-council/strategic-agenda-2024-2029/?utm_source=chatgpt.com (skatīts 18.01.2025.)

ES drošība un aizsardzība: Padome nosaka piecas galvenās prioritātes. (2024). [Tiešsaiste] Pieejams: https://www.consilium.europa.eu/lv/press/press-releases/2024/05/28/eu-security-and-defence-council-sets-out-five-main-priorities/?utm_source=chatgpt.com (skatīts 18.01.2025.)

Īsteno projektu “Vienoti pret neiecietību”. (2020). [Tiešsaiste] Pieejams:
<https://www.erasmusplus.lv/prioritates> (skatīts 19.03.2025.)

Moraless, Dž. Venna diagramma – definīcija, simboli un izveide. (2022). [Tiešsaiste] Pieejams:
<https://www.mindonmap.com/lv/blog/venn-diagram/> (skatīts 12.02.2025.)

Par programmu, mērķiem, dalībniekiem. (2021). [Tiešsaiste] Pieejams:
<https://www.erasmusplus.lv/par-programmu-merkiem-dalibniekiem> (skatīts 18.04.2025.)

Programmas Erasmus+ vadlīnijas. (2017). [Tiešsaiste] Pieejams:
https://erasmus-plus.ec.europa.eu/sites/default/files/files/resources/erasmus-plus-programme-guide_lv.pdf (skatīts 08.03.2024.)

Nepublicētie resursi

Apsīte – Beriņa, Elīna, asoc. prof., Latvijas Universitātes Eksakto zinātņu un tehnoloģiju fakultātes Ģeogrāfijas nodaļas studiju programmas direktore. Intervija. 16.01.2025.

Bačkurs, Aivars, Dagdas jaunatnes lietu speciālists. Intervija. 16.01.2025.

Igavens, Māris, Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskolas projektu vadītājs. Intervija. 16.01.2025.

Losāne, Natālija, Ludzas novada Bērnu un jauniešu centra direktore. Intervija. 16.01.2025.

Interneta resursi

Kartes pamatne. [Tiešsaiste] Pieejams:
<https://karsavasvsk.maps.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html> (skatīts 17.01.2025.)

Applying by yourself for Erasmus+. [Tiešsaiste] Pieejams:
<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/opportunities/opportunities-for-individuals/applying-by-yourself> (skatīts 17.03.2024.)

PIELIKUMI

Aptauja

Mēs, Kārsavas vidusskolas 11. klases jaunieši projekta “Jauniešu idejas Eiropas politikām” izstrādes ietvaros vēlamies uzzināt Latvijas iedzīvotāju viedokli par to, kā **Erasmus+ programmas prioritātes ietekmē Latvijas jauniešu dzīvi un izaugsmi**. Aptaujas mērķauditorija ir Latvijas iedzīvotāji vecumā no 13 gadiem. Lūdzu atbildēt uz anketas jautājumiem, rakstot, izvēloties un atzīmējot savam viedoklim atbilstošo atbildes variantu. **Aizpildot anketu, Jūs piekrītat dalībai pētījumā.** Aptauja ir anonīma.

1. Jūsu vecums gados:
 - a) 13 - 17
 - b) 18 – 30
 - c) 31 – 39
 - d) 40 un vairāk

2. Jūsu dzimums:
 - a) Sieviete
 - b) Vīrietis

3. Jūsu tautība:
 - a) Latvietis
 - b) Cita tautība (ja vēlaties, varat norādīt konkrēti) _____

4. Jūsu izglītība:
 - a) Mācos pamatskolā
 - b) Pamatskolas
 - c) Vidusskolas
 - d) Koledžas
 - e) Augstākā

5. Jūsu ģimenes stāvoklis:
 - a) Dzīvoju viens
 - b) Dzīvoju kopā ar vecākiem
 - c) Dzīvoju kopā ar dzīvesbiedru
 - d) Dzīvoju kopā ar dzīvesbiedru un vecākiem
 - e) Cits atbildes variants (ja vēlaties, varat norādīt konkrēti) _____

6. Vai Jums ir bērni?
 - a) Nav
 - b) Ir

7. Statistiskais reģions, kurā atrodas Jūsu dzīvesvieta:
 - a) Kurzeme
 - b) Latgale
 - c) Vidzeme
 - d) Zemgale
 - e) Rīga
 - f) Cita valsts

8. Jūsu nodarbošanās:

- a) Strādāju
- b) Nestrādāju
- c) Mācos
- d) Mācos un strādāju

9. Vai Jūs esat piedalījies kādā no Erasmus+ projektiem (ja esat piedalījies, cik projektos esat bijis)?

- a) 1 projektā
- b) 2 – 3 projektos
- c) 4 projektos un vairāk
- d) Neesmu piedalījies

10. Kura no programmas Erasmus+ prioritātēm, Jūsaprāt, visnozīmīgāk ietekmē dalībnieku izaugsmi?

a) **Iekļaušana un daudzveidība** (Programma visās tās aktivitātēs nodrošina vienādas iespējas un piekļuvi, iekļaušanu, daudzveidību un taisnīgumu. Projektu īstenotājiem, veidojot projektus un aktivitātes, jāīsteno iekļaujoša pieeja, padarot tās pieejamas dažādiem dalībniekiem, tai skaitā cilvēkiem ar mazāk iespējām.)

b) **Digitālā pārveide** (Programma atbalsta digitālās ekosistēmas veidošanu, veicinot digitālo tehnoloģiju izmantošanu mācīšanās un mācībās visos izglītības sektoros. Atbalstāma ir gan digitālo kompetenču veidošana plašam cilvēku lokam, gan komplicētākas digitālo tehnoloģiju izmantošanas apgūšana.)

c) **Vide un klimata pārmaiņu novēršana** (Erasmus+ programma atbalsta zināšanu, prasmju un attieksmju veidošanu par klimata pārmaiņām un ilgtspējīgu attīstību. Programma atbalsta projektus, kuri vērsti uz uzvedības maiņu individuālā un kultūras vērtību līmenī, kuri veicina ilgtspējīgas attīstības apziņu, maina patēriņa paradumus un dzīvesveidu.

d) **Līdzdalība demokrātiskajos procesos** (Programma atbalsta cilvēku iesaistīšanos demokrātiskajos procesos un vairo zināšanas par Eiropas Savienību. Prioritāti piešķir projektiem, kas sniedz iespēju cilvēkiem iesaistīties demokrātiskajā dzīvē un kas atbalsta sociālu un pilsonisku iesaistīšanos caur formālās un neformālās izglītības aktivitātēm.)

Pamatojiet savu izvēli!

11. Kādi, Jūsaprāt, ir galvenie ieguvumi jauniešiem no Erasmus+ projektiem? (Iespējamās vairākas atbildes, atzīmējiet visus atbilstošos variantus.)

- a) Starpkultūru pieredze
- b) Valodu prasmju uzlabošana
- c) Jaunas zināšanas un prasmes
- d) Karjeras iespēju uzlabošana
- e) Cits variants (lūdzu, norādiet konkrēti)_____

Ja vēlaties, pamatojiet savu izvēli!

12. Lūdzu, uzrakstiet savu viedokli par to, kas, Jūsaprāt, Erasmus+ programmā būtu jāuzlabo, lai tā labāk atbilstu jauniešu vajadzībām un interesēm?

10. 13. Vai Jūs vēlētos piedalīties kādā no Erasmus+ projektiem?

- a) Jā
- b) Nē

Neskaidrību un jautājumu gadījumā sazināties, rakstot: marekspunans@inbox.lv.

Paldies par atsaucību!

Intervija

Mēs, Kārsavas vidusskolas 11. klases jaunieši projekta “Jauniešu idejas Eiropas politikām” izstrādes ietvaros vēlamies uzzināt Jūsu viedokli par to, kā Erasmus+ programmas prioritātes ietekmē Latvijas jauniešu dzīvi un izaugsmi. Atbildot uz intervijas jautājumiem, Jūs piekrītat dalībai pētījumā.

1. Kā Jūs raksturotu Erasmus+ programmas galvenās prioritātes un to ietekmi uz jauniešu izaugsmi?
2. Kādi faktori, Jūsaprāt, visvairāk ietekmē jauniešu pozitīvo pieredzi Erasmus+ projektos?
3. Vai esat saskāries ar situācijām, kad jauniešu pieredze projektos nebija apmierinoša? Kādi tam bija iemesli? Kādi varētu būt iespējamie risinājumi?
4. Kā Jūs vērtējat jauniešu sagatavotību dalībai Erasmus+ projektos? Kas, Jūsaprāt, būtu jāuzlabo?
5. Kādi uzlabojumi, Jūsaprāt, būtu nepieciešami Erasmus+ programmā, lai tā labāk atbilstu jauniešu vajadzībām un interesēm?
6. Kā Erasmus+ pieredze ilgtermiņā ietekmē jauniešu personīgo un profesionālo izaugsmi?
7. Kādas ir lielākās grūtības, ar kurām Jūs saskaraties, vadot Erasmus+ projektus?

Neskaidrību un jautājumu gadījumā sazināties, rakstot: marekspunans@inbox.lv.

Paldies par atsaucību!

Intervētājs: Kārsavas vidusskolas 11. klases jaunieši

Intervējamais:

Atbildes uz intervijas jautājumiem

Mēs, Kārsavas vidusskolas 11. klases jaunieši projekta “Jauniešu idejas Eiropas politikām” izstrādes ietvaros vēlamies uzzināt Jūsu viedokli par to, kā Erasmus+ programmas prioritātes ietekmē Latvijas jauniešu dzīvi un izaugsmi. Atbildot uz intervijas jautājumiem, Jūs piekrītat dalībai pētījumā.

1. Kā Jūs raksturotu Erasmus+ programmas galvenās prioritātes un to ietekmi uz jauniešu izaugsmi?

Erasmus+ programma piedāvā iespēju mācīties ārvalstīs, kas papildina jaunieša valodu prasmes, veicina jaunas kultūras un dzīves stila pieredzi, kā arī jaunieši iegūst jaunus starptautiskus kontaktus.

2. Kādi faktori, Jūsaprāt, visvairāk ietekmē jauniešu pozitīvo pieredzi Erasmus+ projektos?

Pozitīvai apmaiņas pieredzei ir svarīgi, lai ir pretimnākoša uzņemošā dalībvalsts (izglītības iestāde, vietējie jaunieši un iedzīvotāji). Kā arī nozīmīga ir uzturēšanās vide, lai radītu pozitīvas sajūtas ikdienā.

3. Vai esat saskāries ar situācijām, kad jauniešu pieredze projektos nebija apmierinoša? Kādi tam bija iemesli? Kādi varētu būt iespējamie risinājumi?

Jā, jauniešu pieredze ir gadījusies arī negatīva. Galvenokārt, iemesls ir kultūršoks, ilgas pēc mājām, neuzņemoša dalībvalsts, slikta mācību pieredze vai valodu grūtības, katram jauniešim šie iemesli ir dažādi. Risinājumi ir jārod uzņemošajai dalībvalstij, aktīvistiem ir jāintegrē idejas par labu uzņemšanu, jāaktualizē problēmas un jārod risinājumi, pie kuriem jāstrādā it visiem iedzīvotājiem, īpaši skolotājiem, pasniedzējiem, skolēniem un studentiem, lai viesis justos uzņemti un gaidīti.

4. Kā Jūs vērtējat jauniešu sagatavotību dalībai Erasmus+ projektos? Kas, Jūsaprāt, būtu jāuzlabo?

Manuprāt, katram sagatavotība atšķiras individuāli, katram ir savas stiprās un vājās puses. Ja valsts programmā angļu valoda tiek apgūta, tad dalībnieks ir gatavs, jo pārējās prasmes vai nu ir iegūtas iepriekš, vai tieši projekts papildinās jauniešu ar jaunām spējām. Iespējams pirms došanās uz ārvalstīm, var izveidot pārrunas ar projekta atbildīgajiem mācībspēkiem, lai pārliecinātos par jauniešu sagatavotību un radušajām neskaidrībām.

5. Kādi uzlabojumi, Jūsaprāt, būtu nepieciešami Erasmus+ programmā, lai tā labāk atbilstu jauniešu vajadzībām un interesēm?

Erasmus+ ir kļuvusi jau par plašu programmu, kas piedāvā dalību izglītībā un mācībās (skolu, profesionālajā, augstākajā, pieaugušo izglītībā), sporta un jaunatnes projektos. Iespējas un programmas piedāvājumi ir pietiekami daudzveidīgi, ieinteresētajiem ir plaša izvēle projektos, manuprāt, Erasmus+ ir pietiekami daudzpusīga programma.

6. Kā Erasmus+ pieredze ilgtermiņā ietekmē jauniešu personīgo un profesionālo izaugsmi?

Ja pieredze ir bijusi pozitīva, tad jaunieša personīgajai un profesionālajai izaugsmei ir liels pienesums, kuri kļūst par kvalificētiem un pieredzējušiem jauniešiem atgriežoties izcelsmes valstī, kuru iegūtās prasmes atspoguļojas mācībās vai nākotnes karjerā.

7. Kādas ir lielākās grūtības, ar kurām Jūs saskaraties, vadot Erasmus+ projektus?

Visbiežāk saskaros ar administratīvo un birokrātisko procesu problēmām, kā arī sadarbība ar partneriestādēm var būt atšķirīga. Un bieži vien ir grūtības rast visiem jauniešiem pozitīvu dalību, jo katrs cilvēks ir citādāks, tādēļ dažbrīd ir grūti atrast pareizās pieejas studentiem.

Neskaidrību un jautājumu gadījumā sazināties, rakstot: marekspunans@inbox.lv.

Paldies par atsaucību!

Intervētājs: Kārsavas vidusskolas 11. klases jaunieši

Intervējamais: Elīna Apsīte – Beriņa, asoc. prof., Latvijas Universitātes Eksakto zinātņu un tehnoloģiju fakultātes Ģeogrāfijas nodaļas studiju programmas direktore

Atbildes uz intervijas jautājumiem

Mēs, Kārsavas vidusskolas 11. klases jaunieši projekta “Jauniešu idejas Eiropas politikām” izstrādes ietvaros vēlamies uzzināt Jūsu viedokli par to, kā Erasmus+ programmas prioritātes ietekmē Latvijas jauniešu dzīvi un izaugsmi. Atbildot uz intervijas jautājumiem, Jūs piekrītat dalībai pētījumā.

1. Kā Jūs raksturotu Erasmus+ programmas galvenās prioritātes un to ietekmi uz jauniešu izaugsmi?

Programma atbalsta vienlīdzīgas iespējas un iekļaušanu, īpaši jauniešiem ar ierobežotām iespējām vai īpašām vajadzībām. Jauniešiem ir iespējas apgūt mūsdienīgas tehnoloģijas. Programma veicina ilgtspējīgu attīstību un vides aizsardzību, mudinot jauniešus rīkoties videi draudzīgāk un izprast klimata pārmaiņas (ko īsteno biedrība KIRA) un stiprina demokrātiskas sabiedrības pamatprincipus.

Uz jauniešiem Erasmus+ atstāj tikai pozitīvo ietekmi, proti, pašapziņas celšanu, starpkultūru komunikācijas prasmes un svešvalodu zināšanas, dod jauniešiem iespēju iegūt starptautisku izglītības vai darba pieredzi, kas paplašina redzesloku un stiprina profesionālo kapacitāti nākotnē. Dalība programmā palīdz apgūt tādas prasmes kā digitālās kompetences, komandas darbs un problēmu risināšana, kas ir svarīgas mūsdienu darba tirgū. No labās prakses piemēriem varu atzīmēt, ka jaunieši kļūst sociāli aktīvāki un apzinīgāki, iemācās sadarboties daudzveidīgās sabiedrībās, kas veicina vienotību un sapratni.

2. Kādi faktori, Jūsaprāt, visvairāk ietekmē jauniešu pozitīvo pieredzi Erasmus+ projektos?

Jauniešu pozitīva pieredze Erasmus+ projektos ir atkarīga no projekta īstenotāju kompetences un kapacitātes. Skaidri mērķi un uzdevumi, efektīva komunikācija pirms projekta, savlaicīga informācija par praktiskajiem jautājumiem (transports, izmitināšana, finanses), organizatori un mentori ar augstu atbildības sajūtu un zināšanām jaunatnes jomā. Kopīgas starpkultūru pieredzes, piemēram, ēdienu gatavošana, tradīciju iepazīšana un kopīgas diskusijas, ka arī dalībnieki, kas ir gatavi sadarboties, dalīties pieredzē un iesaistīties aktivitātēs.

3. Vai esat saskāries ar situācijām, kad jauniešu pieredze projektos nebija apmierinoša? Kādi tam bija iemesli? Kādi varētu būt iespējamie risinājumi?

Projekts nebija labi plānots, vai organizatori nespēja nodrošināt kvalitatīvas aktivitātes un dzīvošanas apstākļus. Grūti aprakstīt iemeslus, jo es nebiju no uzņēmējas organizācijas puses. Par risinājumu, pieļauju, ka varētu būt tas, ka jāpiesaista pieredzējušus vadītājus, vairāk pētīt un pārņemt labo praksi.

4. Kā Jūs vērtējat jauniešu sagatavotību dalībai Erasmus+ projektos? Kas, Jūsaprāt, būtu jāuzlabo?

Vērtēju labi, kopumā ar Ludzas novada jauniešiem ir izveidojusies laba sadarbība, un ir motivētu jauniešu kodols. Iesakau stiprināt savu motivāciju dalībai projektā, lai tas nav tikai pabūšana citās zemēs, bet arī savas valsts prezentēšana. Brīžiem arvien pastāv grūtības sazināties svešvalodā, tas rada nedrošību un ierobežo dalībnieku spēju aktīvi iesaistīties. Daži jaunieši piesakās Erasmus + un neizprot, ko projekts piedāvā, kādi ir sagaidāmie rezultāti un viņu pašu pienākumi. Dažiem jauniešiem trūkst pieredzes sadarboties grupā vai risināt konfliktus, kas var ietekmēt arī

līdzbraucējus. Pirms projekta ieviešanas ir vērtīgi organizēt ievadseminārus, lai skaidri izklāstītu projekta mērķus, saturu un dalībnieku lomu. Atlases procesā būtu jāorganizē intervijas vai diskusijas, lai noskaidrotu jauniešu intereses un nodrošinātu to atbilstību projekta tēmai.

5. Kādi uzlabojumi, Jūsaprāt, būtu nepieciešami Erasmus+ programmā, lai tā labāk atbilstu jauniešu vajadzībām un interesēm?

Nodrošināt vieglāku piekļuvi jauniešiem no sociāli nelabvēlīgas vides, lauku reģioniem vai cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

Piedāvāt plašāku finansiālo atbalstu ceļa un dzīvošanas izdevumiem šīm grupām.

6. Kā Erasmus+ pieredze ilgtermiņā ietekmē jauniešu personīgo un profesionālo izaugsmi?

Nodrošināt vieglāku piekļuvi jauniešiem no sociāli nelabvēlīgas vides, lauku reģioniem un ar ierobežotām iespējām, ka arī, piedāvāt plašāku finansiālo atbalstu ceļa un dzīvošanas izdevumiem šīm grupām. Atvieglot projektu pieteikšanās procesu un samazināt administratīvo slogu gan organizatoriem, gan dalībniekiem. Piedāvāt iespējas jauniešiem piedalīties vietējos vai reģionālos projektos, kas ir pieejamāki tiem, kuri nevēlas vai nevar doties uz ārzemēm. Veicināt aktivitātes, kas ļauj jauniešiem sadarboties ar vietējām organizācijām, pašvaldību, lai projekti būtu jēgpilnāki un tuvāki realitātei.

7. Kādas ir lielākās grūtības, ar kurām Jūs saskaraties, vadot Erasmus+ projektus?

Sarežģīts projektu pieteikšanas un atskaišu process, kas prasa daudz laika un resursu, ka arī apgrūtināta dokumentācijas saprotamība. Nepietiekams finansējums dažām projekta vajadzībām, piemēram, ceļa izdevumiem, neparedzētiem gadījumiem vai izdales materiāliem. Atšķirīgi darba stili, kultūras vai valodu barjeras. Loģistikas problēmas (piemēram, ceļojumu aizkavēšanās, nokļūšana no Rīgas līdz Ludzai, naktsmītņu rezervācijas, it īpaši, Ludzas pilsētā par pieejamu cenu).

Neskaidrību un jautājumu gadījumā sazināties, rakstot: marekspunans@inbox.lv.

Paldies par atsaucību!

Intervētājs: Kārsavas vidusskolas 11. klases jaunieši

Intervējamais: Natālija Losāne, Ludzas novada Bērnu un jauniešu centra direktore

Atbildes uz intervijas jautājumiem

Mēs, Kārsavas vidusskolas 11. klases jaunieši projekta “Jauniešu idejas Eiropas politikām” izstrādes ietvaros vēlamies uzzināt Jūsu viedokli par to, **kā Erasmus+ programmas prioritātes ietekmē Latvijas jauniešu dzīvi un izaugsmi. Atbildot uz intervijas jautājumiem, Jūs piekrītat dalībai pētījumā.**

1. Kā Jūs raksturotu Erasmus+ programmas galvenās prioritātes un to ietekmi uz jauniešu izaugsmi?

- Manuprāt tās ir balstītas uz Eiropas vērtībām, kas man ir ļoti tuvas un pieņemamas.

Kādu ietekmi tās atstāj uz jauniešu izaugsmi?

Tas ir komplicēts jautājums, jo Eiropas programmu prioritātes ir pieteikoši daudzveidīgas un iekļaujošas, lai katrs jauniešis, kas ir motivēts uz personīgo attīstību kādā no personīgajām tēmām, noteikti atradīs savas iespējas attīstīties, izglītoties, kā arī atradīs izaugsmes iespējas prioritāšu ietvaros, vai vairāku prioritāšu mijiedarbībā.

2. Kādi faktori, Jūsaprāt, visvairāk ietekmē jauniešu pozitīvo pieredzi Erasmus+ projektos?

- Jaunieša sākotnējā motivācija doties Erasmus+ jauniešu apmaiņā, trēning kursā vai citā programmā.
- Protams ne mazāk svarīgs ir pareiza partnera, projekta un programmas izvēle priekš sevis.

3. Vai esat saskāries ar situācijām, kad jauniešu pieredze projektos nebija apmierinoša? Kādi tam bija iemesli? Kādi varētu būt iespējamie risinājumi?

- Viennozīmīgi jā, vairākas reizes nebija apmierināti ar dzīvošanas apstākļiem, ne reizi neesmu saskāries ar to, ka jaunieši nav apmierināti ar programmu.
- Iemesls, jo izvirzītās jaunieša prioritātes ir sākotnēji nebija vērtas uz izglītību, vai attīstību projekta ietvaros, bet gan uz kvalitatīvu brīvā laika pavadīšanu.
- Risinājumi ir vairāki, runājot ar partneri, un ar jauniešu mēs varam panākt kompromisu.

4. Kā Jūs vērtējat jauniešu sagatavotību dalībai Erasmus+ projektos? Kas, Jūsaprāt, būtu jāuzlabo?

- Tā ir pietiekoši augsta, es teiktu varētu uzlabot Angļu valodas praktisko līmeni, bet tieši tam arī var izmantot Erasmus+ programmas. Tātad nospraust saprotamas sev pašam vērtības un prioritātes, tā kopsummā veidojot savas izvēles tas mazinātu vairākus riskus dalībai projektos jauniešiem, kā arī paaugstinātu to gatavības līmeni uztvert un pieņemt informāciju, vidi apkārt.

5. Kādi uzlabojumi, Jūsaprāt, būtu nepieciešami Erasmus+ programmā, lai tā labāk atbilstu jauniešu vajadzībām un interesēm?

- Tai ir jābūt pieejai jauniešiem, kas uz doto brīdi jau ir, iespējams runājot par jauniešiem ar ierobežotām iespējām pēc ģeogrāfiskā un ekonomiskā principa varētu izstrādāt priekšfinansējuma instrumentus, lai programma kļūtu iekļaujoša un pieejama visiem.

6. Kā Erasmus+ pieredze ilgtermiņā ietekmē jauniešu personīgo un profesionālo izaugsmi?

- Subjektīvs viedoklis balstīts uz manu pieredzi, bet jaunieši sāk domāt (out of the box), domāšanas līmenis, iesaistīšanās un līdzdalības līmenis ceļās, izejot no personīgām, pilsētas, valsts robežām – kļūstot advansētākam ģeopolitiskiem un starptautiskiem jautājumiem.

7. Kādas ir lielākās grūtības, ar kurām Jūs saskaraties, vadot Erasmus+ projektus?

- Lai sniegtu maksimālu impactu, no starptautiskajiem projektiem Krāslavas novada ietvaros, mums ir jāstrādā cieši ar citu novadaun jauniešiem, jo kvantitatīvi nepietiek jauniešu skaita nodrošināt apjoma darbu pieredzes audzēšanā novada ietvaros.

Neskaidrību un jautājumu gadījumā sazināties, rakstot: marekspunans@inbox.lv.

Paldies par atsaucību!

Intervētājs: Kārsavas vidusskolas 11. klases jaunieši

Intervējamais: Aivars Bačkurs, Dagdas jaunatnes lietu speciālists